

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om gemenskapens deltagande i ett forsknings- och utvecklingsprogram som syftar till att öka livskvaliteten för äldre människor genom användning av informations- och kommunikationsteknik (IKT) och som inletts av flera medlemsstater"

KOM(2007) 329 slutlig – 2007/0116 (COD)

(2008/C 224/02)

Den 10 juli 2007 beslutade rådet att i enlighet med artiklarna 169 och 172 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om gemenskapens deltagande i ett forsknings- och utvecklingsprogram som syftar till att öka livskvaliteten för äldre människor genom användning av informations- och kommunikationsteknik (IKT) och som inletts av flera medlemsstater"

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 6 maj 2008. Föredragande var **Anna Maria Darmanin**.

Vid sin 445:e plenarsession den 28–29 maj 2008 (sammanträdet den 29 maj) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande enhälligt.

1. Sammanfattning och rekommendationer

1.1 EESK välkomnar kommissionens förslag, som syftar till att öka livskvaliteten för äldre människor genom användning av ny informations- och kommunikationsteknik. IT-stöd i boende kan vara ett effektivt verktyg för att i första hand garantera livskvaliteten, inte enbart för äldre personer utan för alla som för närvarande inte har möjlighet att bo hemma av hälsorelaterade orsaker.

1.2 Kommittén är övertygad om att man i denna forskning och utveckling på IKT-området först och främst bör se till att man har goda kunskaper om målgruppens behov och försöker uppfylla dessa. Man bör därför tillämpa en strategi "nerifrån-och-upp", där man först skaffar kännedom om användarnas behov och därefter bedriver forskning och utveckling på basis av denna kunskap.

1.3 EESK anser att en viktig aktör när det gäller IT-stöd i boende är slutanvändaren av tekniken. Därför är det viktigt inte enbart att förstå dessa personers behov, utan också att lära dem använda tekniken och låta dem delta i utformningen och testningen av den.

1.3.1 EESK menar därför att EU:s politik i anslutning till livslångt lärande och e-integration är av stor betydelse, och att kommissionen bör samordna IT-stödet i boende med dessa politikområden.

1.4 Kommittén anser att detta program i första hand är ett mycket "människt" program, snarare än ännu ett forsknings- och utvecklingsprogram. Det är visserligen ett forskningsprogram, men det behandlar sociala förhållanden som mycket ofta uppstår i ett känsligt skede av livet.

1.5 Såsom framgår nedan anser EESK att de fyra viktigaste områden som bör behandlas i anslutning till programmet för

IT-stöd i boende är användarnas behov, användarsäkerhet, vård- och omsorgsinrättningar (och sammanslutningar som representerar dem som arbetar inom dessa sektorer) samt den teknik som utnyttjas.

1.6 Kommittén betonar att etiska frågor och den personliga integriteten bör beaktas i enlighet med internationella riktlinjer, och ser därför positivt på att dessa frågor omnämns i kommissionens meddelande.

2. Sammanfattning av kommissionens meddelande

2.1 Kommissionens förslag har följande specifika mål:

- Att främja uppkomsten av innovativa IKT-baserade produkter och tjänster för att de äldre ska få förbättrade villkor för åldrandet, så att man därigenom kan öka deras livskvalitet och minska kostnaderna för vård och omsorg.
- Att förbättra villkoren för industriellt utnyttjande genom att tillhandahålla en enhetlig europeisk ram för att utveckla gemensamma metoder, underlätta lokalisering och sänka kostnaderna för tjänsterna.
- Att skapa och mobilisera en kritisk massa av forskning, utveckling och innovation på EU-nivå när det gäller teknik och tjänster inom åldersvården.

2.2 Förslaget är en uppföljning av den handlingsplan om att åldras väl i informationssamhället som kommissionen lanserat. Denna handlingsplan spelar en viktig roll när det gäller att möta de sociala och ekonomiska utmaningar som Europa står inför till följd av de demografiska förändringarna. Man har beräknat att Europas befolkning i åldersgruppen 65–80 år kommer att öka med nästan 40 % mellan 2010 och 2030 ⁽¹⁾. IKT ses som ett medel för att förbättra livskvaliteten, öka självständigheten och behålla hälsan i denna ålder.

⁽¹⁾ KOM(2007) 329 slutlig.

2.3 Kommissionen har för avsikt att lansera ett sexårigt program för IT-stöd i boende, som kompletterar "IKT för åldrande" under det sjunde ramprogrammet samt programmet för konkurrenskraft och innovation. Programmet för IT-stöd ska få ett bidrag på cirka 300 miljoner euro under perioden 2008–2013, och detta bidrag finansieras till lika delar av gemenskapen och medlemsstaterna.

2.4 Den rättsliga ram som programmet för IT-stöd i boende grundar sig på är artikel 169 i fördraget. Artikel 169 gör det möjligt för Europeiska gemenskapen att delta i sådana program för forskning som har inletts av flera medlemsstater, inklusive ett deltagande i de organisationer som har skapats för att genomföra nationella program. Denna särskilda rättsliga ram har valts för programmet för IT-stöd i boende för att öka effektiviteten på detta forskningsområde genom att maximera utnyttjandet av gränsöverskridande experthjälp, få medlemsstaterna att delta i finansieringen av forskningen, skapa en enhetlig syn på frågan på EU-nivå och säkerställa en verklig kompatibilitet för IKT-lösningarna för åldrandet på inre marknaden.

3. Bakgrund till kommissionens förslag

3.1 Ett tidigare initiativ inom ramen för artikel 169, nämligen EDCTP-initiativet för klinisk prövning i Afrika (*European and Developing Countries Clinical Trials Partnership*) som omnämns i kommissionens förslag, har visat vikten av att de deltagande medlemsstaterna uttryckligen förbinder sig att bidra till den mångåriga finansieringen av projektet. I programmet för IT-stöd i boende eftersträvar man att finansieringen av programmet ska ske till lika delar med EU-medel och nationella medel.

3.2 Det förberedande arbetet inför detta program har skett inom ramen för ett särskilt stödåtgärdsprojekt, "IT-stöd i boende", under IST-prioriteringen (teknik i informationssamhället) inom det sjätte ramprogrammet, som genomfördes under perioden 1 september 2004 till 31 december 2006. Konsortiet bestod av partner från följande medlemsstater: Österrike, Tyskland, Frankrike, Finland, Italien, Belgien och Schweiz. Partnerna kom från den offentliga och privata sektorn samt från ett universitet.

3.3 Rättssubjekt för det gemensamma programmet för IT-stöd i boende är AAL-organisationen (*Ambient Assisted Living*). Denna organisation består för närvarande av 21 företrädare för medlemsstaterna. Eftersom programmet bygger på principen "nerifrån-och-upp" har ett antal kontaktpunkter med anknytning till organisationen upprättats i medlemsstaterna.

4. Allmänna kommentarer

4.1 EESK välkomnar detta initiativ beträffande IT-stöd i boende inom ramen för artikel 169, och ser särskilt positivt på att man i meddelandet är fullt medveten om den underliggande demografiska utvecklingen i EU.

4.1.1 För att förbättra den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen i de medlemsstater vars infrastruktur inte är tillräckligt utvecklad för att de ska kunna genomföra det aktuella förslaget, anser kommittén att det är nödvändigt att vidta "särskilda åtgärder" i likhet med dem i artikel 159 i EU-fördraget, i syfte att åtgärda de största regionala skillnaderna i Europeiska unionen.

4.2 EESK anser att initiativet bör ses som något mer än enbart en möjlighet att inrätta pilotsystem, vars syfte är att bevisa konceptets ändamålsenlighet. Det är mycket viktigt att man samlar det breda spektrum av deltagare som krävs för att initiativet ska få varaktiga effekter.

4.2.1 De viktigaste aktörerna är slutanvändarna av IT-stödet i boende. Det främsta syftet med detta stöd är att förlänga äldre personers möjlighet till självständighet och att säkerställa att denna befolkningsgrupp kan bo kvar hemma så länge som möjligt. Man bör komma ihåg att detta inte enbart gäller åldrande personer, utan alla som för närvarande är förhindrade att bo hemma på egen hand av hälsorelaterade orsaker. Man bör i initiativet säkerställa att dessa personers behov och krav verkligen står i centrum för forskningen.

4.3 En annan viktig intressegrupp är vård- och omsorgsorganisationerna, vilkas organisatoriska behov måste beaktas i initiativet. EESK rekommenderar att dessa organisationer ges möjlighet att inför andra aktörer framhålla sådana frågor som integrering och olika systems driftskompatibilitet för att projektet ska bli framgångsrikt.

4.4 Vi rekommenderar starkt att användarna av de system som utvecklas inom ramen för detta initiativ involveras i arbetet redan från början i egenskap av nyckelaktörer. EESK rekommenderar att konsortierna då detta är möjligt tillämpar användarorienterade metoder, såsom deltagardesign (*participative design*), vid utformningen av metoderna, i synnerhet för att förbättra anordningarnas och användargränssnittens användbarhet. Kommittén välkomnar också att etiska frågor och den personliga integriteten beaktas i enlighet med internationella riktlinjer.

4.5 EESK är medveten om det åtagande beträffande små och medelstora företag som ingår i förslaget, och stöder erkännandet av branschorganisationer som nyckelaktörer som kan stödja innovativa, marknadsorienterade företagsmodeller med integrerade, tydliga lösningar för utnyttjande. Vi välkomnar särskilt att man i meddelandet är medveten om att små och medelstora företag framför allt kan bidra till forskning som har en kortare tid till marknaden (2+ år).

4.5.1 Kommittén framhåller att man bör notera att små och medelstora företag ibland är flexibla på det tekniska området och kan introducera ny teknik och nya företagsmodeller på marknaden snabbare än stora företag eller vård- och omsorgsorganisationer. Denna egenskap hos små och medelstora företag är särskilt viktig i anslutning till detta initiativ. Ett samordnat partnerskap mellan stora organisationer och små och medelstora företag är därför till nytta för båda parterna.

4.6 Syftet med IT-stöd i boende är att ge människor det stöd som de behöver för att kunna bo kvar hemma längre. För att nå detta mål krävs en rad olika sensorer, manövreringsorgan, användargränssnitt, processorer och kommunikationsutrustning som ofta endast kan tillhandahållas av olika små och medelstora företag i EU.

4.7 Kommittén stöder åtgärder inom ramen för detta initiativ som uppmuntrar alla dessa intressegrupper att bilda sektorsöverskridande nätverk mellan teknikexperter, personalen på kliniker och i andra vård- och omsorgsorganisationer och i synnerhet användarna, både de som fortfarande bor hemma och deras vårdare och närstående.

4.8 Detta initiativ erbjuder en möjlighet att inom ramen för ett europeiskt innovationssystem anta nya innovationsmodeller som avspeglar de nuvarande framstegen beträffande öppen innovation och användarinnovation, vilket främjar en koppling av Lissabonstrategin till ett nytt och mer användarstyrt europeiskt innovationssystem.

4.9 EESK framhåller vikten av att alla typer av organisationer i alla medlemsstater har lika tillgång till detta initiativ.

4.10 Dessutom bör alla nationella regeringar uppmanas att delta. För närvarande har Österrike, Belgien, Cypern, Finland, Frankrike, Tyskland, Grekland, Ungern, Irland, Italien, Nederländerna, Polen, Portugal, Rumänien, Slovenien, Spanien och Sverige samt Israel, Norge och Schweiz kommit överens om en samordnad gemensam verksamhet för att bidra till programmet för IT-stöd i boende.

4.11 EESK är oroad över att vissa länder inte deltar på grund av de kostnader samfinansieringen av forskningen medför. Dessa länder bör ges möjlighet att delta i programmet i vilket skede som helst, förutsatt att de uppfyller kraven i anslutning till programmet (huvudsakligen samfinansieringen).

4.12 Kommittén är medveten om att IT-stöd i boende kan medföra en minskning av kostnaderna för vård- och omsorgssystemet. Vi framhåller dock att syftet med IT-stöd i boende inte är att sänka kostnaderna, utan framför allt att öka effektiviteten när det gäller att säkerställa livskvaliteten för en viss medborgargrupp. Kostnadsminskningen är en välkommen följd av detta.

5. Särskilda kommentarer

5.1 Kommittén menar bestämt att programmet för IT-stöd i boende bör fokusera på följande tre sektorer särdrag: användarna, vårdorganisationerna och den teknik som används.

5.2 Användarna, dvs. de viktigaste aktörerna, kommer ibland att vara äldre personer. Det är av största vikt att programmet inriktas på slutanvändarnas behov. Om man gör misstaget att

testa forskningen på användare endast i forskningsmiljö kommer detta tyvärr att leda till innovationer som inte motsvarar huvudanvändarnas behov. Därför får man inte glömma bort användarnas behov, som bland annat omfattar en så liten beteendeförändring som möjligt, rörlighet, valmöjligheter, förbättrad livs-kvalitet och respekt för privatlivet.

5.3 Man bör också komma ihåg att äldre personer kan utgöra en befolkningsgrupp som är utestängd från IT-samhället, varför den digitala klyftan måste åtgärdas. Dessutom är uppkoppling en nödvändighet, varför insatser bör göras för att alla regioner, i synnerhet landsbygdsområdena, ska få tillgång till Internet (både fysiskt och ekonomiskt sett).

5.3.1 Följande sammanfattning kan göras:

— Teknik kan inte ersätta den personliga kontakten med en anhörigvårdare eller annan vårdare.

— Man bör fokusera på förebyggande vård och egenvård.

— Social integration är ett av de främsta målen.

— IT-stödet i boende bör integreras i den berörda personens livsstil tillsammans med andra tjänster.

— Med tanke på användarnas särskilda behov bör den teknik som används vara säker och användarvänlig.

5.3.2 EESK är följaktligen övertygad om att den strategi som tillämpas i anslutning till IT-stöd i boende bör vara en strategi "nerifrån-och-upp". Fokus och utgångspunkt för hela processen bör vara användarnas behov snarare än den teknik som används. En noggrann studie bör utföras för att fastställa alla olika typer av behov, av vilka följande kan nämnas: i synnerhet äldre människors behov av kontakt med andra människor, (IP-telefoni såsom Skype och e-post har visat sig vara effektiva och billiga verktyg för detta ändamål), bristande intresse för att hålla sig informerad om de snabba tekniska förändringarna, förmågan att hantera tekniska förändringar och beredvilligheten att använda tekniken. Dessutom borde användarna delta i skapande, genomförande och utvärdering av nämnda teknikformer.

5.4 I sista hand är det vård- och omsorgsorganisationernas företrädare och användarnas familjer som kommer att utnyttja tekniken för att tillhandahålla vård. Det är viktigt att dessa organisationer deltar i forskningens olika skeden så att man kan säkerställa att slutprodukten är förenlig med organisationernas operativsystem. Det kommer sannolikt att krävas organisatoriska förändringar för att den nya tekniken för IT-stöd i boende ska kunna införas, varför omsorgsorganisationerna måste vara beredda på dessa förändringar och införa dem så friktionsfritt som möjligt för att maximera de möjligheter som tekniken för IT-stöd i boende erbjuder.

5.4.1 Vårdaren spelar en mycket viktig roll i hela processen för välbefinnande, och detta gäller också IT-stöd i boende. Därför bör man sträva efter ett paradigmskifte inte enbart på organisationsnivå utan också när det gäller vårdarna, för att säkerställa att den person som står i direkt kontakt med användaren av IT-stödet inte endast har kunskap om denna teknik utan verkligen tror på den och kan övertyga användaren om att dessa verktyg kan förbättra livskvaliteten.

5.4.2 EESK anser också att hälso- och sjukvårdssystemet bör ses över noga för att säkerställa inte enbart att det finns organisatorisk beredskap för IT-stöd i boende utan också att vård- och omsorgsorganisationerna verkligen kan hantera en situation där fler personer bor kvar hemma.

5.4.3 Vidare innebär införandet av IT-stöd i boende att det blir ännu viktigare att förbättra samarbetet och samordningen

mellan vård- och omsorgsinrättningar. Också här kan tekniken bidra till en förbättring av samarbetet, men en viktigare faktor är ändå behovet av och viljan att samarbeta.

5.5 Systemen för IT-stöd i boende kommer sannolikt att vara komplicerade, varför kompatibilitet bör vara ett av nyckelmålen för programmet. Innovationer och tekniska lösningar bör vara omfattande, specialanpassade, integrerade och proaktiva.

5.6 EESK anser att kommissionen också bör ha en integrerad strategi för IT-stöd i boende och sådana politikområden som livslångt lärande. Utbildning, särskilt inom ramen för dessa politikområden, bör också riktas till aktörerna i anslutning till programmet för IT-stöd i boende, eftersom utbildning är en nödvändighet för att denna teknik ska bli framgångsrik.

Bryssel den 29 maj 2008

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Dimitris DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet – SOLVENS II"

KOM(2007) 361 slutlig – 2007/0143 (COD)

(2008/C 224/03)

Den 31 oktober 2007 beslutade rådet att i enlighet med artiklarna 47.2 och 251 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet – SOLVENS II" (*)

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 6 maj 2008. Föredragande var **Wautier Robyns de Schneidauer**.

Vid sin 445:e plenarsession den 28–29 maj 2008 (sammanträdet den 29 maj) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 67 röster för och 1 nedlagd röst.

1. Rekommendationer

1.1 EESK vill berömma kommissionen för den strama omarbetningen av många komplexa direktiv till ett tydligt dokument samtidigt som man tagit hänsyn till reglerna för de omarbetade delarna. Eftersom EU i sin rättsliga ram inte bara bör rikta in sig på tillsynspolitiken, som handlar om kapitalets roll när försäkringstjänster tillhandahålls, tjänster som är viktiga för Europas näringsliv och medborgare på många andra sätt, förbehåller sig

EESK rätten att i lämplig tid framföra sina synpunkter på nya aspekter på relationen mellan konsumenterna och (åter)försäkrarna, mer specifikt inom ramen för de initiativ rörande finansiella tjänster till privatpersoner och mindre företag som kommissionen nyligen lagt fram.

(*) Förslaget har sedermera omvandlats till KOM(2008) 119 slutlig. I detta EESK:s yttrande hänvisar artiklarnas numrering till detta senaste förslag till direktiv.

EESK uppmanar kommissionen att fortsätta harmonisera de rättsliga aspekterna på förhållandet mellan försäkringstagaren och försäkringsgivaren, på samma sätt som nu sker inom